

II. De egentlige Meieriforsøg.

Før jeg fik begyndt paa disse Forsøg, havde jeg ingen Anelse om det Omfang, hvortil de alt ere vorede, og om det Antal af Spørgsmaal, der efterhaanden have trængt sig frem til Belysning. Jeg troede oprindelig, at jeg i Løbet af et Par Aar kunde være bleven færdig med de Undersøgelser i Meieriet, til hvis Belysning jeg i min Egenstabs af praktisk Fysiker kunde give Bidrag. Efter de Forhandlinger over Meierispørgsmaal, som jeg havde overværet, og efter Udtalelser af mange kyndige Meierimænd antog jeg nemlig, at Afvigelserne i Smørudbyttet ved Mælkenes forskellige Behandlingsmaade i vel indrettede Meierier af forskellig Slags vilde være saa smaa, at de vanskelige kunde paavises ved praktiske Forsøg, saa at det nærmest blev Spørgsmaal af videnskabelig Interesse, der her blev at undersøge. Jeg begyndte da og mine Meieriforsøg med en omfattende Undersøgelse af Lovene for Mælkenes Afkjøling i forskellige Spande (se Beretning fra Januar 1877, Side 23—41); men ved de samtidige foretagne Kjæringsforsøg saae jeg, at der var en saa nøie Forbindelse mellem Afkjølingens Hurtighed eller Afkjølingsmaaden og Smørudbyttet, at bestemte fysiske Love syntes her at være raadende. Der fremkom Forskjelligheder, der repræsenterede saa store Kapitalværdier, at jeg fandt, at jeg ueblivelig burde henlede Hr. Geheimetatsraadens Opmærksomhed herpaa, og tillige angive den Vej, ad hvilken jeg formodede, at man hurtigst og sikkest kunde naae nogenlunde paalidelige og for det praktiske Meierivæsen brugelige Resultater, nemlig ved at der blev gjort de samme Forsøg til omtrent de samme Tider i Meierier, beliggende i forskellige Egne af Landet og med forskellig Kobestand, Græsning m. m. Mælk er nemlig et saa variabelt Stof, og de Formeninge, som praktiske Folk udtale om dens rette Behandling, ere saa forskellige, at jeg vilde kalde det lefsindigt at drage almenlidelige Slutninger af enkelte Forsøg, foretagne paa en enkelt Gaard, og det saa meget flere i nærværende Tilfælde, som Durupgaard, hvor de allerfleste Forsøg ere udførte, jo har en udmærket Kobestand, udmærkede Agergræsmarker, men ingen Enggræsning, hvorhos der om Vinteren anvendes meget Kraftfoder. Hertil kommer endnu, at der er optaget saa mange Spørgsmaal til Undersøgelse, at ethvert af dem kun har kunnet foretages i kort Tid. De Resultater, vi saaledes indtil nu have faaet ud af Forsøgene, betragter jeg kun som Antydninger. — Andre tillægge dem maaste større Værd —, men ganske vist som Antydninger af en saadan Art, at der er den største Opfordring til at undersøge, om Mælk i Almindelighed forholder sig saaledes, som Durupgaards Mælk har forholdt sig under vore Forsøg. Hvis det nu skulde vise sig i Almindelighed at være saa, ja saa kunde jeg nok ved hvert enkelt af nedenstaaende Forsøgsrækker udtale en Mening om, hvor længe de ville vare; men glipper denne Forudsætning, da glipper ogsaa enhver Beregning over Tiden.

I det kongelige Landhusholdningselskab gav jeg afdagte 24de Oktober en Beretning om de i Aar udførte Meieriforsøg; da denne Beretning endnu kun er under Trykken, maa jeg nedenstaaende nøies med at henvise til hoslagte autograferede Foredragshilag.

Paa Forsøgsplanen for i Aar var optaget de med A, B og C paa Bilaget betegnede Afstnit.

- A. Forsøg over Spande af forskellig Størrelse;
- B. — — forskellig Stumningstid og
- C. — — stærk og svag Isaffjøling samt Vandaffjøling ved forskellig Varmegrad.

Men alle de herunder opførte Forsøg ere kun gjorte i Spande med en Mælkeshøide af 16 $\frac{1}{2}$ " og for Rækkerne under A og B ved Afkjøling til een enkelt Varmegrad. Utsaa, foruden at disse Forsøgsrækker paany skulle prøves paa forskellige Gaarde til forskellige Tider af Aaret, maa Forsøgene tilmed varieres paa mange Maader, før de forskellige praktiske Meierisystemer ere gjenngaade. Jeg skal, for at nævne et Exempel, udpege, at i Tabel 5 er paavist et Smørstabs af 13 pCt. — omtrent 30 Kroner aarlig pr. Ko i Durupgaards Meieri — i et Vandmeieri lig det, som Statsraad Tesdorpf med store Udgifter lod indrette i 1874, men atter forlod i 1875. Ved Forsøgene bruges imidlertid kun dybe Spande, og der kan altsaa alene af denne ene Grund ikke drages nogen Slutning om, hvorvidt der er Anledning til en Forandring i Meierisystem for de Vand-Meierier, hvor lave Mælkekar (Fade osv.) sættes i Vand, en Fremgangsmaade, der vist bruges paa mange mindre Gaarde.

Men samtidig med, at Forsøgsrækkerne A, B og C underkastes den antydede Prøve, bør der optages endnu en Forsøgsrække og det i ikke for ringe et Omfang, nemlig over Forholdet mellem Smørudbytte i et Ismeieri og i flere af de ægte gamle Bøttemeierier. (Disse Undersøgelser maa foretages i Bøttemeierier, hvor vi let, uden at afkjøle Luften, kunne lave et lille Ismeieri). Det er muligt, at Bøttemeierierne maa omdannes af Hensyn til de Fordringer, der stilles eller vilde blive stillede til fint Smør; men jeg synes rigtignot, at det er af stor Vigtighed for hver enkelt at kunne danne sig et bestemt Skøn om, hvilken Indflydelse Foran-